

ERIAN

DASCĂLI

de LEONIDA SECREȚEANU

CINEMA ARPA: Piratul negru

Un film care va conta in analele cinematografiei ca o data memorabila si una din realizările cele mai bogate in consecințe pentru evoluția acestei arte, este negreșit: „Piratul Negru”.

Filmul acesta, datorit regisorului Mario Mattoli, interesează nu numai ca realizează plastic și farmec vizual, dar și prin cele câteva „idei” originale pe care le cuprinde și care deschid asupra posibilităților cinematografului perspectiva unor sugestii de nebănuită răscoală.

Fără nici o preocupare aparentă de „psihologie”, „Piratul Negru” are totuși momente in care, neîndepărtându-se de la pretextul de a amuza pur și simplu provocând doar o bună dispoziție trecătoare, creează totuși unele efecte de comic „serios”, cu un ecou adânc și stăruitor în sufletul spectatorului.

Unul din aceste efecte este acela de a pune pe gânduri, de a ne surprinde prin substanțialitatea și profunzimea plină de consecințe îndepărtate a unor „paguri” nevinovate sau simple coincidențe, ori contraste comice de situații, mișcări doar să întrețină încălzirea privitorului.

Subiectul e un quiproquo, una din acele confuzii involuntare în care piraii veritabili sunt luați drept pirai de carnaval, a căror apariție urma să fie clouul programului de divertisment, oferit de guvernatorul unei insule sud-americane, în cinstea vice-regelui, venit în vizită.

O seamă de incurcătură, care de care mai năstrucnie se petrece până la lămurirea finală a situațiilor într-o veră inventivă neîntreruptă.

Iată numai câteva din aceste trovadurii care dau filmului un relief suferesc neașteptat, și care lângă acela plastic-vizual, și care te urmărește multă vreme după ce ai văzut spectacolul și chiar după ce amintirea celor mai multe imagini ale filmului încep să se estompeze.

La masa oferită în cinstea vice-regelui, actorul care are atribuția de maestru de ceremonii și manager al programului de amuzamente, între altele indicații date personalului dela bucatărie pentru prezentarea originală a mâncărilor, îi arată bucatărilor șef cum să îndrepte bananele ca să pară mai puțin... banane, adică ușor curbate, așa cum sunt dela natură. Actorul ia două-trei fructe și apăsându-le ușor între degete, le desdoie pur și simplu și le așează pe farfurie. Pentru bucatării șef însă operațiunea nu e tot așa de simplă cât, ca toate încercările lui, bananele se frâng dela jumătate și se rup... pur și simplu, în două, în loc să se îndrepte.

Scena se intrerupe și uităm dela bucatărie.

Piraii adevărați năvălesc în insulă, jefuiesc palatul guvernatorului, luând în capătul jefmele și fețele demnitarilor, între cari și pe nepoata guvernatorului. La piecare, trecând prin bucatărie, șeful pirailor dă peste „bucătari-șef” care continua operația îndreptării bananelor, iară să și reușit cu vreuna și având alături, pe masa, o grămada de fructe rupte în două. Cu aerul cel mai jresc și cu un simplu gest, piratul ia o banană întreaga și o îndreaptă... pur și simplu, și o pune demonstrativ pe farfurie, sub ochii bucatărilor-șef.

Abia când vedem mormanul de banane rupte, lângă bucatărie, avem brusc revelația timpului care a trecut și cărua, prinși în ritmul întâmplărilor povestite pe ecran, nu țiam mai puțin masura. Materializarea aceasta neașteptată a timpului trecut e o idee foarte subtilă care sugerează durată psihologică bergsoniană, adică timpul calitativ și subiectiv al spectacolului, al delectării pure — ce nu poate fi măsurat cu unitatea de măsură a timpului matematic, impersonal și obiectiv.

Altă idee cu consecințe și prelungiri sufletești tot atât de ne-

șteptate: Falsul pirat, după ce o salvează pe nepoata guvernatorului,—de care era îndrăgostit,— din mâinile adevăraților piraii, îi spune acestuia: „Ce frumoasă ești azi, mai mult ca ieri și mâine vei fi probabil mai frumoasă. Dar ce trebuie să fii la șizeci de ani?”

E o desfășurare mecanică a gândului, dar tocmai pentru că e contrazisă de logica faptelor, de realitatea care la un moment dat se va desprăși de logica gândului și o va contrazice, acesta, gândul însă, rămâne în aer și ne dă senzația surprinzătoare a infinitului teoretic, abstract, pe care nimic nu-l mai poate controla și nici cenzura.

Maș sunt apoi toate acele anacronisme ca de pildă scena duului între falsul și adevăratul pirat în costume de epocă, difuză însă de un speaker improvizat ca și cum ar fi vorba de o competițiune sportivă din imediata actualitate; apoi scena atacului corăbii de către piraii în care tot ce se întâmplă este re-luat însă în sens invers, ceea ce dă o stranie impresie de viață „à rebout” etc..

Rareori jocul actorilor a fost atât de intim în intențiile concepției regisorale și scenografice a filmului,— jucând toți cu o libertate și o ignoranță — adică inocentă aparență desăvârșită a umitoarelor semniificații, aluzii și sugestii pe care le comportă desfășurarea scenariului.

ADRIANA NICOARĂ

Cronica muzicală

CONCERTUL SIMFONIC IONEL PERLEA — DINU LIPATTI

Este un din pacinile cu care Castaldi a adus muzicii noastre un element definitiv. „Tarentela”, poemul „Thalassa”, simfonia, sunt atele, pe care am dorii să le ascuțim în decursul stagiunilor, impletite în repertoriul românesc de bază al „Filarmonicei”.

Strălucirea solistă a concertului a atins un punct hotărâtor, prin încredințarea concertului în la minor, pentru pian și orchestră, de Edward Grieg, mâinilor agere și otelile ale lui Dinu Lipatti, care a unit unei virtuozități de mare clasă, clipe de investigație expresivă personală în adevăr emoționantă.

Tânărul artist știe să se avertice în libertatea de a trece și exprima muzica prin filtrul individualității sale proprii, de a lăsa spontanitatea să se măturisească, fără a încălca niciodată drepturile unui academism formal de cea mai sigură concepție.

Dela Dinu Lipatti se poate aștepta foarte mult și fără nici un risc de înșelare. Concertul s'a încheiat în scripitoarea feerie a suitei simfonice extrase din baletul „Daphnis și Chlôe” de Maurice Ravel.

Virtuositatea umitoare a scrierii și a instrumentării ale Ravel privilegiul de care numai cei foarte mari se pot bucura, de a nu depăși niciodată sborul imaginației, seva ideii, de a nu face decât să le aducă cele mai desăvârșite mijlocuri de exteriorizare.

Armonia creației „raveliene” rămâne de acela pur clasic. Maestrul Ionel Perlea a fost un admirabil interpret dirijoral și al lui Ravel, punând în același timp în joc și facultățile rare ale unei memorii nu numai surprinzătoare prin proporțiile ei neobosite, dar și prin valoarea calitativă a acestor nu imaginări mentale, dar împregnări cu muzică, în cei mai viu și credincios contact cu structura, în sensul și expresiile ei.

PETRU IORDĂNESCU ROMEO ALEXANDRESCU

Este un din pacinile cu care Castaldi a adus muzicii noastre un element definitiv. „Tarentela”, poemul „Thalassa”, simfonia, sunt atele, pe care am dorii să le ascuțim în decursul stagiunilor, impletite în repertoriul românesc de bază al „Filarmonicei”.

Strălucirea solistă a concertului a atins un punct hotărâtor, prin încredințarea concertului în la minor, pentru pian și orchestră, de Edward Grieg, mâinilor agere și otelile ale lui Dinu Lipatti, care a unit unei virtuozități de mare clasă, clipe de investigație expresivă personală în adevăr emoționantă.

Tânărul artist știe să se avertice în libertatea de a trece și exprima muzica prin filtrul individualității sale proprii, de a lăsa spontanitatea să se măturisească, fără a încălca niciodată drepturile unui academism formal de cea mai sigură concepție.

Dela Dinu Lipatti se poate aștepta foarte mult și fără nici un risc de înșelare. Concertul s'a încheiat în scripitoarea feerie a suitei simfonice extrase din baletul „Daphnis și Chlôe” de Maurice Ravel.

Virtuositatea umitoare a scrierii și a instrumentării ale Ravel privilegiul de care numai cei foarte mari se pot bucura, de a nu depăși niciodată sborul imaginației, seva ideii, de a nu face decât să le aducă cele mai desăvârșite mijlocuri de exteriorizare.

Armonia creației „raveliene” rămâne de acela pur clasic. Maestrul Ionel Perlea a fost un admirabil interpret dirijoral și al lui Ravel, punând în același timp în joc și facultățile rare ale unei memorii nu numai surprinzătoare prin proporțiile ei neobosite, dar și prin valoarea calitativă a acestor nu imaginări mentale, dar împregnări cu muzică, în cei mai viu și credincios contact cu structura, în sensul și expresiile ei.

PETRU IORDĂNESCU ROMEO ALEXANDRESCU

Gânduri pentru G. M. Zamfirescu

Grija pentru tot ce rupea din el spre a dăruii altora, mărimea și varietatea operii sale, m'au făcut nu odată, să mă îndoiesc că a trăit numai patruzeci de ani. Privind maldările de manuscrise, te simți mic și neînsemnat.

Munca din zori și până în zori, furându-și dreptul la odihnă. Era mereu acolo unde i se cerea să fie sau unde credea că fiind, poate să facă ceva trainic Risipea pretutindeni, cu dăruicie, bogăția sufletului. Drumul lui prin viață nu a fost un simplu voiaj de plăcere, ci o luptă aprigă, o biruință.

Nu mai că biruința asta l-a costat mult. Viața a ținut să ră-bune evadarea din tiparele obișnuite, dăruindu-l, sleit de mun-

că, pământului, într-o zi din toamna lui 1939. A murit omul, dar sufletul și scriitorul vor trăi, mai ales în precăzina și în inimile noastre ale începătorilor de azi, cari ne oprim înfrigurăți în pragul căsușei lui și-i simțim mâna de frate mai mare, oprită cu dragoste și înțelegere pe umerii noștri, îi ascultăm glasul blând, prindem curaj din zămbetul lui îngăduitor.

S'au împlinit trei ani de când George Mihail Zamfirescu nu mai e și ochii mei îi cresc cu lacrimi ciușituri de pe mormanul în care nu pot și nu vreau să-l caut..

PETRU IORDĂNESCU ROMEO ALEXANDRESCU

LA SĂTMAR...

Făcea în zărele minoritare și în cel românesc, cronici dramatice, pentru pesele jucate în turnee, analiza personajilor, biografia actorilor interpreți.

IOANA MIHAIL

curgea de argint sub merii încovalați de greutatea poamelor și se răsucea lenș între malurile plantate cu cartofi.

IOANA MIHAIL

— Așa! zice Nea Timică, împingându-și adversarul cu cinci centimetri! — „mă întălnesc cu așa... cum? așa, bre... cu... ei, drăc! e cum dracu! chemă?... cu... Pauză. Nea Timică împinge. Moș Matei rezistă și continuă.

IOANA MIHAIL

— Așa! zice Nea Timică, împingându-și adversarul cu cinci centimetri! — „mă întălnesc cu așa... cum? așa, bre... cu... ei, drăc! e cum dracu! chemă?... cu... Pauză. Nea Timică împinge. Moș Matei rezistă și continuă.

IOANA MIHAIL

CLIMATELE RECI

interiorizează. Deaceia și nordicii sunt mai adunați în jurul focurilor din suflători decât celelalte seminițe ale lumii.

NOTE FRENCEZE

toate valorile. Dacă am fost și poate mai suntem, pentru unii istorici, o enigmă etnică și politică, atunci vom fi, pentru istoriografil și filosofii culturii din milenul viitor, una și mai mare.

INIMA DE MAȘINĂ

e titlul unui eseu scris în 1917 de Paul Ernst, publicat mai târziu în volumul „Der Zusammenbruch des deutschen Idealismus”.

EUROPÄISCHE LITERATUR

mai aduce, un excelent studiu despre proza japoneză (Über die japanische Dichtung), scris de Mayumi Haga din Tokio.

LIVIU REBREANU

„Dschuang Dsi e un vechiu cavaler chinez din școala lui Laoisze; a trait cu cozaci și trei de veacuri în urmă.

Cât de actual însă mai este el azi, cu toată uriașă, s'ar putea zice cosmică, avalanșă de idealism ce răstoarnă din temelii semeele certitudinii materialiste ale lumii vechi!

Eseul a fost scris, repetăm, în 1917.

JOSEF WEINHEBER

Și mai reținem clișeul care-l prezintă celtiorilor de limbă germană pe marele nostru romancier Liviu Rebreanu.

EXISTĂ CĂRȚI

carti, după cele puse pe copertă, promit multe, pe cari însă, citimău-le, te lași jama parcre de rau la o parte.

O astfel de carte este și „Der massive Kontinent”. Autorul ei e Giscler Wirsing, redactorul șef al cunoscutei reviste politice „Das XX. Jahrhundert”.

ACESTEA MI-AU TRECUT

prin minte când am citit cele opt fragmente de „Tagebuch im Süden” publicate în revista „Europäische Literatur”.

Cu toată influența italiană prin care a trecut, pe timpul lui Heliade, literatura noastră, Italia nu a fost încă, — și suntem de părere că nu va fi niciodată, — pentru vreunul dintre scriitorii români ceea ce fusese pentru un Goethe spre exemplu.

DINTRE ROMÂNII

mulți au cunoscut și îndrăgīt curajul aer al patriei lui Virgil și Dante și mulți s'au descoperit cu pietate în fața dărzilor Daci de pe semeșta columnă a lui Traian.

a descoperit că și poate deoalta feminalitatea intensivă abea după cel de-al douăzeci și cincilea divorț.

NOTE FRANCEZE

CE E UN CLASIC? — DESCO PERIREA LUI CORNEILLE. — ORELE UMANITĂȚII. — DRIE U LA ROCHELLE ȘI L'ACTION FRANÇAISE. — DAUDET AN ARHISTUL. — PARIS, CAPITALĂ BRETONĂ SAU P ROCESUL LATINITĂȚII.

In Franța, s'a revenit asupra îndoilor care puneau în chestiune înrăurirea creației literare din ultimii treizeci de ani.

Era o mare diferență între Franța și Anglia, Franța veche și această Franță legală a unei Republici fără vlagă.

Opunerea unui Hugo n'avea sens decât pentru el însuși și pentru echipa lui, care l'au ocultat înaintașei.

Prima consecință a acestei desbateri, pe care-o prelungește azi Robert B. Saillach, iar Dancet Mornet o pune la punct, este o nouă definiție a clasicii.

În altă parte, Drieu constată că „L'Action Française” imprimă o a fost cea mai izbutită instituție literară din primul sfert al veacului al XX-lea, din lumea întregă.

„S'a remarcat cu multă dreptate, că orele n'aveau niciodată pentru om aceleși dimensiuni; că sunt ore lungi și altele scurte, unele bogate în acele străluciri care luminează anii și altele cenușii ca un cer de toamnă ce se pregătește să îmbrace recea manta a iernii.

In orice judecată asupra acestui trecut se amestecă timbrul amintirii care-i dă o semnătate uitătoare. Și e așa, fiindcă am încetat să ne mai opunem, ca să privim numai și să regăsim ce a fost. Destur, ceva din propria noastră tinerețe retrăse în această privire, ca un lucru care despărțindu-se definitiv de noi, revine la întâlnire atunci când nu-l mai așteptăm.

d'orului german Paul Ernst a vorbit, asemenea lui Ioan Botezătorul, în pustiu.

NOTE ITALIANE

Il geloso avaro și La Donna di testa de bole sau Don Fausto, cu străduțoare și unei supărătoare amintiri din Molière.

Rediutarea clasicii e todeauna în Italia o problemă de primă importanță, iar zelul de-a apropia tineretul de literatura și de ideile celor ce formează gloria permanentă a țării de dincolo de Alpi e intrădeavăr impresionant.

„S'au revădit și în noile noastre opere dramaturgice, în rândul cărora se numără „L'Alfieri”, „Giacca” și „Le scurte”. Cu toate acestea, au apărut câteva volume demne de luat în seamă.

În altă parte, Drieu constată că „L'Action Française” imprimă o a fost cea mai izbutită instituție literară din primul sfert al veacului al XX-lea, din lumea întregă.

După cincizeci sau șaiszeci de ani, când se va scrie istoria A. F. și-a N. R. F. se va vedea că câta dreptate a avut Drieu.

Drieu e însăși e ma. întâl un om de literă, acțiunea îl ispiteste ca o femeie, ea nu-l reține.

„S'au revădit și în noile noastre opere dramaturgice, în rândul cărora se numără „L'Alfieri”, „Giacca” și „Le scurte”. Cu toate acestea, au apărut câteva volume demne de luat în seamă.

Abia după etapa aceasta de încercări, de imitații chiar, se poate vorbi de opere de bază ale lui Goldoni.

CHARLES CROS (1842—1888)

Cântec de pe fărâ

S'ar reintors ofițerul de marină din depărtări. E tânăr, cu negre favorite. Vântul din larg îi freacă în nări; Povestește câte corăbii au fost cucerite.

Plecăci repede, ofițer de marină, Merii cu o prăjină s'au scuorat; Podul golit de grâne și slămină; Mathurine cu oamenii de pe fărâ te-ai-nșelat.

Sat încrustat în vreme

Tristețea tomnatică strânsă în merindar, o duce cu satul de azi bătrânul gropar, năzuinți mari ascultă clopotul descătușării, clopotul care vestește durerile țării.

Il geloso avaro și La Donna di testa de bole sau Don Fausto, cu străduțoare și unei supărătoare amintiri din Molière.

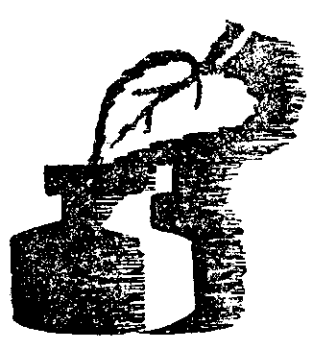
NOTE ITALIANE

Rediutarea clasicii e todeauna în Italia o problemă de primă importanță, iar zelul de-a apropia tineretul de literatura și de ideile celor ce formează gloria permanentă a țării de dincolo de Alpi e intrădeavăr impresionant.

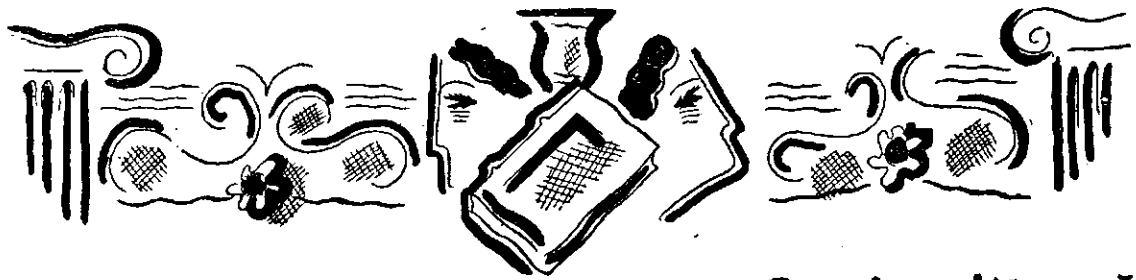
„S'au revădit și în noile noastre opere dramaturgice, în rândul cărora se numără „L'Alfieri”, „Giacca” și „Le scurte”. Cu toate acestea, au apărut câteva volume demne de luat în seamă.

După cincizeci sau șaiszeci de ani, când se va scrie istoria A. F. și-a N. R. F. se va vedea că câta dreptate a avut Drieu.

Abia după etapa aceasta de încercări, de imitații chiar, se poate vorbi de opere de bază ale lui Goldoni.

FOI de CALENDAR

Cronica literară

„Acolo și stelele ard” roman de VINTILĂ HORIA Editura „Gorjan”, București 1942

„Acolo și stelele ard” este prima carte de proză a unui foarte tânăr scriitor, care s'a făcut cunoscut în literatură ca poet...

agita în ritm pârul bogat și negru. Citisem undeva o poveste care începea astfel însă nu-mi aminteam decât atmosfera ei...

cărți franțuzești sau mai târziu cu lunaecul și tragicul Grand Meaulnes. Sfârșitul romanului — ne referim anume la ultima frază...

Nici o aluzie la vreo îndetănicire sau dificultate de ordin practic nu împiedică pe eroii romanului să-și urmărească idealizarea unor idealuri de viață...

Cum era de așteptat, mai aparține — Valentin fiind scriitor — și motivul liberării prin expresie, — în exemplul din carte...

În după amiaza cunoștinței cu Ana-Maria, la reproșul ei, că și Valentin îi relevase omagial ca orca-e aital, frumusețea, acesta îi răspunde întocmai...

Valentin, povestitorul la persoana întâia al romanului este el însuși, un scriitor care vorbește despre sine în cunoștința de cauză și cu un dispreț tăos pentru judecata celorlalți.

Valentin este mai mult spectatorul și martorul — dar un martor hotărât pentru întorsătura pe care o iau întâmplările din carte.

Intâlnului succes literar intens al lui George Mihail Zamfirescu, — care a fost „Madona cu trandafiri” — i-a corespuns, în teatru, lucrarea dramatică „Domnișoara Nastasia”...

Reflecțiile și asociațiile de idei pe care le prăvălesc întâmplările povestite, chiar smp. ele plimbări lipsite de orice p. emeditare semnificativă, ca de pildă aceea pe un drum în urcus către o biserică umbră, în amurg...

„Atâta timp trăiește în orizontul italian, încât spațiul e prea strâmt spre a-l cuprinde. Aiăpi eroi ai datei și ai spadei, ai condeului și ai mistriei, ai altăruu și a peneiului, au trăit aici, încât umbrele lor se succed și se încurcă, se suprapun și se goneac în cavalcade nesfârșite, țușnind de pretutindeni ca într-un dans macabru și sublim.

„Nu e un compliment, ci constatarea unei realități. E ca și cum aș exclama, după lectura „Divinei Comedii”, ce carte frumoasă! Aceleași cuvinte de admirație le-ași avea în fața „Aurorei” lui Michelangelo sau a „Giocondei” lui Leonardo.

Vom cita încă, fără a avea aerul că vrem să denunțăm ceea ce relese fără echivoc din lecturarea cărții, — împrejurarea caracteristică pentru estetismul snob și cumva pedant al lui Valentin, în care o cunoaște pe eroina romanului, „Ana-Maria”.

„Printre crengile aproape goale ale copacilor se vedea o ferăstrău deschisă larg și înăuntrul o lampă mare atârnată de un tavan înalt și alb. Pe un perete se distingea rama de bronz masiv a unui tablou, iar dedesubt un pian în fața căruia o fată își...

Pseudo prefață

Vârsta mea iute ca praștile din lupte iluzorii pe maidane cu ștrengari, n'a știut puful, și anii mei amari n'au mirosit petalele florilor rupte.

Am crescut ca o otrăvă lunatică fără grânți, de-avalma cu scafeții; de geaba ar zice, serafic, poezii că seamăn cu o plantă acvatică.

Și mă scuz convențional că sorții imi duc mâna pe hârtie inutil, aș vrea să văd viața din profil și să mușc din anafura morții.

ANNA CORDONEȚ

Recital de pian

Frumoasa mea, acum tată-ne singuri, Nu ne mai turbură nici un gând... Cât de mult îți iubesc degetele trandafirii Peste cuapele de sașei aerogând.

Te simt mai aproape de suflet, când cânti; Fiecare noți se strecoară ca un ecou... Degeaba pieoapele se închid peste vis, Căci te cuprind — ireală — am nou.

Chopin, Schubert imi sunt prieteni acum, Mame, Beethoven frate de cruce-mi va fi, Și nu vom mai fi tristi, draga mea, Decut căna jorii muzicii ne vor părăsi.

GEORGE PAUN

Rondelul pădurilor din Africa

Liane zvelte, liane lungi Leneșe brațe întind spre tine. Vântul le-adie'n leagane liane Tu niciodată n'ai să le-ajungi...

Fluturi de aur, raze prelungi, Jocuri de umbre și de lumene. Liane sveite, liane lungi Leneșe brațe întind spre tine.

Feline, calme, cu urme fine, Cu ochi de fostor și buani în dungii. Momie roși (să nu le-alungi!) Tam-tamuri stranii, alungi opaline, Liane sveite, liane lungi.

EMIL BAICOIANU

Turmă albă

Turmă albă mân prin coșul serii Pe drumul pietruit cu amăgiri; Spre zări unde cresc spicele tăcerii, Unde suspină amurgu 'n licăririi.

Gândurile mele albă turmă, Ne-om duce 'n violetele livezi Unde sîngurătățile se scurmă, Să adunăm pustiul în grămezi.

Vom face foc din vreacurii vii de vise Să încălzim câte-un regret târziu... Și dorurile atâta vreme 'nchise, Le-om deslega să pască prin pusti.

Apoi ne-om odihni. Ca 'ntr'un sicriu Vă voi închide'n liniștea din creier Și-om asculta cum de atât pusti, Se tângue pământul într'un greier.

I. LOGA

BASARABIA LITERARĂ

„Este, în orice caz și după aprecierea tuturor cunoscătorilor, cel mai bun supliment săptămânal al ziarelor noastre. Cele patru mari pagini aduc, întotdeauna, material bine orchestrat și surprinzător de valabil.

Socotim că Basarabia Literară face, pe lângă alte binecuvântate lucruri, și un frumos apostolat în via de vers și vis a Domnului. Numărul 30, de Luni 12 Octombrie crt. se bucură de contribuții deosebit de frumoase semnate de Ernest Bernea, George A. Petre, Emil Giurguțca, Neaculă V. Coban, T. Radu, Sergiu Grosu, N. Dunăreanu, Leonid Luican, Gh. Băiu, Traian I. Cristescu, Ion Ojog, Igor Biorik, M. Valcovanu și Ion Șugaru.

DORIN ILIESCU: PROCESTU LUI ILIE SFERT

Cunoscut cititorilor noștri din cele câteva admirabile schițe umoristice publicate în paginile revistei, d. Dorin Iliescu va face să apară în curând un volum intitulat Procestu lui Ilie Sfert. Date fiind incontestabile calități ce-au putut fi remarcate oricând am citit schițele d-lui Dorin Iliescu, nu ne îndoiem că volumul anunțat, se face autorul îl are gata pentru tipar, se va bucura de un adevărat succes.

Note românești

FRANCO GIAMPITTI: MINUTUL NOUĂZECI

Unul din puținii scriitori cari au dovedit o mare înțelegere față de sport, e romancierul italian Franco Giampitti, care ducându-se și trăind atmosfera terenurilor de sport, a ajuns să cunoască așa cum puțin alții, mentalitatea spectatorului din tribună și a jucătorului de pe teren.

Primul roman de înaltă înțelegere spirituală, inspirat din viața sportului și znume a fotbalului, — pasionant prin admirabilul său spirit sportiv, educativ prin sentimentul de camaraderie și tinerească comunicativitate. Cartea lui Franco Giampitti care a reprezentat Italia la concursurile olimpice de artă dela Berlin nu e însă pasionantă numai prin desăfurarea palpantă a unui match de campionat, ci în deosebi prin cunoșterea amănunțelor unei atmosfere pe care n'o poate descrie cu atâta vibrație decât acela care e trăitor.

În acest roman al unui campionat, început dincolo de atmosferă sportivă propriu zisă, găsim magistrale pagini de literatură, ca de pildă acelea descriind sentimentul de gelozie al unui om, în clipile în care trebuie să lupte pentru cauza comună, pe teren. Psihologia acestui caz extraordinar, vraja descrierii și elanul sportiv și întregii acțiuni fac din acest roman o lectură pasonantă căreia nici intelctualul, nici sportivul nu i se pot sustrage.

Cartea a apărut la „Cultura Românească” în traducerea d-lui Ion Albotă.

AL. RAICU: HAI CU MINE

Furați de ocupațiile zilnice, împinși dela spate de preocupări mărunte, ne place să credem că frânturile de cunoaștere în afară de marginea drumului

da arde mereu un foc viu, la ale cărui flăcări trudește un cântăreț care întotdeauna a fost un aristocrat. „Toaba cu notițe” e o adunare de impresii și însemnări care se adresează nu numai iubitorilor de vers, ci tuturor celor ce cred. Pentru că ea vine din Ardeal, dela Turda.

Îi trimitem poetului, poetica noastră prețuire...

SCRIAM MAI DE MULT câteva gânduri pe marginea celei mai noui poezii temerare și de gen... temen. Mărturisim că și acum am scris-o cea mai mare parte a gândurilor de-atunci, pentu că, judecând în linu mari, după materialul care ne-a ajuns sub ochi până acum, nu s'a schimbat mare lucru. Postea acesteia, cu omorabile și puține excepții, versifică tot ca pe vremea lui Teodor Șerbanescu. Molcom și dulce.

O excepție. Am primit dela Galați, unde Dunărea e atât de lină, un plic cu puține rânduri și desule poezii, iscalite cu numele Anna Cordoneț. Poesile, care au entuziasmat câțiva camarazi, care erau atunci în redacție, apar în parte aici și acum. Nu știm cine e fata aceasta și nu știm ce-a mai scris. Versurile ei vii, robuste, întregi, sunt mărturia unui har pe care îl remarcăm cu o satisfacție deplină. Poate că un viitor apropiat ne va spune cine e această Anna Cordoneț (pseudonim sau nu), pe care nu noi o prezentăm cetitorilor noștri. Ea nu are nevoie de această.

Scrie poezii și poesile ei spun destul. Și dacă va mai vrea să vie între noi, o așteptăm cu bucuria cu care i-am descifrat primul mesaj și întâie strofe.

ȘTEFAN BACIU

N. B. Manuscrisele se trimt la redacție, menționându-se pe plic: pentru Șt. B. Și răspunsurile: P. Botaș, N. Rume, Iuliu C. B., Dimitrie Tr., O. Băiu, Teodora D., Tudor F. St., V. Bogaș, Al. Buc., C. Gr. Mățăș, Anton K. L., Pop D., E. Marga, Em. V. Băil., M. Chera, I. Laza, Victor Fl., Simu S., Iosif E. N., D. Cobb, M. I. V. G. Petr., Al. P. Bnc.: Nu! M. I. Costăche, Eng. Păc., T. Ol., E. C. V., Mariana V., Roșca B., M. I. Căsu, I. D. Ap., N. Anța, S. T. N., I. D. God., Al. S. Jeb., M. D. Zăsu: Altele. N. Ver., M. C. Pitt., I. Neg.: Da!

După trei ani

(Urmare din pag. I)

a mahalalei bucureștene, cu indivizi devorați de patimi, străcurând obscenitatea prin poezie și emoție caldă. Un suflu larg de lirism dădea, adesea, trzoni de contemplativitate unui realism brutat, pândit de tr.v.alitate, în timp ce tentativele de satiră, caricatură și grotesc luncău sub o melancolie amară, majoră.

Intâlnului succes literar intens al lui George Mihail Zamfirescu, — care a fost „Madona cu trandafiri” — i-a corespuns, în teatru, lucrarea dramatică „Domnișoara Nastasia”, construită pe aceiași lume a mahalalei surprinsă în declanșarea unor pasiuni sșuduitoare, lucrare pigmentată, înruțăta, — ca tehnică și analiză psihologică, — cu unele reminiscențe de teatru și roman rusesc. Celace a adus însă Gemi cu adevărat nou și puternic în teatru, rămâne, fără îndoială, cea emoționantă, răscolitoare și îmbibată de originalitate „poveste cu mine, cu tine, cu ei”, mult prigonită, neînțeleasă și tulburătoare poveste a lui „Sam”. Lângă puținii temerari și înoințori a literaturii noastre dramatice — Ion Mînușescu, G. Ciprian și Ion Luca — George Mihail Zamfirescu, prin acest „Sam” al său, se așează curajos și puternic.

Gazetar, romancier și dramaturg, Zamfirescu se consacrase, în ultimii ani, regiei teatrale, muncind cu entuziasm, cu fină și rafinată fantezie, ca director de scenă la Teatrul Național din Iași.

Istovit de muncă, secat de permanenta și apriga lui luptă, cu viața, mistul de boală, Gemi a căzut îngenunchiat, la o margine de desnădejde și resemnare... Deborât de viață în plină maturitate a talentului său creator, atunci când elanul scriitoricesc, capătă, lângă vechea forță explozivă, echilibrul, adăncimea, controlul, chinul splendorii al scrupulului, viziunea geometrică a operii, Zamfirescu a lăsat o serie de manuscrise inedite care conținuse, alături de o vie surpriză, o contribuție postumă plină de nouitate și vi-goare...

Și, desigur, numai un creier strămt ar putea ignora însemnătatea acestor opere manuscrise și numai un suflet mucegăit de edilor cămătar și-ar îngădui să-și întorcă privirea de la umbra lui Gemi, care plutește ca o durere și ca o muștrare. După cum numai enunuci critici, noastre ar putea să ridice, nepăsători din umeri, în fața amintirii lui Zamfirescu.

Nu mai trei ani cu trecut de la moartea lui Gemi, dar multă nepăsare și uitare și venim cu curs pe apele lor sbuciumate. Nu mai trei ani, și, Doamne, câte suflete ai mutilat și câte inimi ai scorojit, de-atunci!

RADU GYR

